

การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

COMMUNICATION FOR SELF INSPIRATION BUILDING AMONG THE DISABLED

ศิริวรรณ เจริญชัชวาลวงศ์¹, วิทยธร ท่อแก้ว²

สุภาภรณ์ ศรีดี³, นิภากร กำจรเมฆกุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการเกี่ยวกับ 1) รูปแบบการสื่อสาร 2) เนื้อหาการสื่อสาร 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสาร 4) ปัญหาและแนวทางแก้ไขการสื่อสาร 5) แนวทางการพัฒนาการสื่อสาร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ คนพิการต้นแบบทางการเคลื่อนไหว จำนวน 25 คน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูคนพิการจำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจงและเทคนิคสโนว์บอล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการมีรูปแบบและเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ชั้นได้แก่ 1) รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ชั้นแรกคือ การสื่อสารภายในตนเองโดยคิดอย่างมีเหตุผล ชั้นที่สองคือ การสื่อสารผ่านการถอดสัมผัสเพื่อปลอบใจ ชั้นที่สามคือ การฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ ชั้นที่สี่คือ การ

สื่อสารภายในตนเองด้วยการคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อความอยู่รอด 2) เนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ชั้นแรก คือ การข้ามผ่านอุปสรรค ชั้นที่สองคือ การมองโลกในแง่ ชั้นที่สามคือ การข้ามผ่านอุปสรรคด้วยการให้กำลังใจตนเอง และการปรับตัวที่สี่ คือ การคิดสร้างสรรค์ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารสร้างแรงบันดาลใจด้านบุคลิกภาพ คือ การมีอุปนิสัยแบบเปิด กล้าแสดงออกเปิดเผย และปัจจัยด้านกลุ่มอ้างอิง คือ การมีครอบครัวที่มีความใกล้ชิดและเข้าใจซึ่งกันและกัน 4) ปัญหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องขาดทักษะด้านข้อมูล ขาดรูปแบบการนำเสนอที่ดี การแก้ไขปัญหาการสื่อสารสร้างแรงบันดาลใจ คือ ผู้ส่งสารมีการสื่อสารอย่างเป็นกันเอง นำเสนอเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ 5) แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ คือ คนพิการต้องสื่อสารภายในตนเองด้วยการคิดอย่างมีสติและสร้างสรรค์ ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาและอุปสรรคด้วยการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน การเห็น การฟัง และการสัมผัส

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

⁴อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

คำสำคัญ: การสื่อสาร การสร้างแรงบันดาลใจ คนพิการ

Abstract

This research covered the following topics about self communication to build up inspiration among the disabled: 1) forms of communication; 2) content of communication; 3) factors that affected communication; 4) problems and approaches for solving them; and 5) development approaches for this type of communication. This was a qualitative research using the methods of in-depth interviews and observation. The key informants were 25 model disabled people with movement disability and 6 academics involved in rehabilitation work. They were chosen through purposive sampling and the snowball technique. The research tool was an in-depth interview form. Data were analyzed using descriptive analysis. Self communication to build up inspiration among the disabled was divided into 4 stages: 1) During the stage of encountering difficulty, self communication was characterized by rational thinking. During the second stage of acceptance of disability, communication was characterized by communication through touch and embrace for consolation and to give moral support. During the third stage of

adaptation, communication was characterized by listening with discretion in order to adapt to the environment. During the fourth stage of leading life as normal, internal communication was characterized by creative thinking for survival. 2) The major content of self communication was, during the first stage getting over obstacles without getting discouraged; during the second stage optimism; during the third stage getting over obstacles through self encouragement; and during the fourth creativity. 3) The personality-related factors that affected self communication to build inspiration were openness, extroversion, and willingness to reveal. The reference group-related factors were closeness of family relations and mutual understandings. 4) The problems with inspirational communication were that related people lacked data organization skills, lacked good methods of presentation. Approaches for solving these problems are to use casual communication, to present interesting information. 5) An approach for developing self communication to build up inspiration among the disabled is to have the disabled maintain presence of mind, be mindful and creative in their internal dialog, use reason to solve problems, and to apply the knowledge and experiences they have gained from what they have read, seen,

heard or touched in their communication through speaking, writing, and expressing their emotions.

Keywords: Communication, Building inspiration, Disabled

บทนำ

การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของมนุษย์ การแสดงความคิดเห็น การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ล้วนแล้วแต่ใช้การสื่อสารเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด ดังนั้นการมีทักษะการสื่อสารที่ดีมีความสร้างสรรค์จะทำให้มนุษย์มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคมให้มีความสุข การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะในการสื่อสารให้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้ส่งสารคือการเป็นผู้พูดหรือผู้เขียนหรือการเป็นผู้รับสารคือ ผู้ฟัง ผู้ดู ผู้ชม ผู้อ่าน การทำความเข้าใจ ระวังกันของมนุษย์ในสังคมมนุษย์จะทำความเข้าใจกันได้ต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อให้ข้อมูล ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเห็น และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มนุษย์มีความสามารถสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเอง โดยเริ่มจากการคิดเชิงบวก การมองโลกในแง่ดี การสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อระบบความคิดของมนุษย์โดยเฉพาะการสื่อสารกับตนเองหรือการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal communication) การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดที่แต่ละคนมีให้กับตนเอง Joseph A. DeVito โจเซฟ เอ. ดีวิตโต้ (2017) ได้ให้ความหมายการสื่อสารภายในบุคคลว่าเป็น

กระบวนการสื่อสารทางความคิดที่เกิดขึ้นภายในระบบประสาทและความคิดของบุคคล การพูดกับตนเองที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักตนเอง การตระหนักรู้ การเห็นคุณค่าในตนเอง และ Vygotsky & Piaget (อ้างใน Littlejohn, 2017) กล่าวถึงการสื่อสารภายในบุคคลว่า วิธีการของบุคคลในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ที่มนุษย์ได้รับจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติตั้งแต่แรกเกิดและเมื่อเติบโตจึงได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมคือวัฒนธรรมจากสังคมที่สร้างขึ้น โดยสามารถนำไปสร้างองค์ความรู้และการผสมผสานความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้นภายในตนเอง

ปัจจุบันมีองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนหลายหน่วยงานได้เอาใจใส่กับปัญหาคนพิการ ในด้านการสร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยได้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับคนพิการด้านการพัฒนาศักยภาพและสิทธิของคนพิการ ซึ่งยึดหลักคิดที่เป็นสากลและสอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ ผลักดันให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในการฟื้นฟู และพัฒนาศักยภาพคนพิการให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ความสามารถของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของคนพิการ หากสังคมให้โอกาสร่วมช่วยกันพัฒนาและให้การส่งเสริมความสามารถของคนพิการ คนเหล่านี้ก็จะสามารถยืนอยู่บนสังคมได้อย่างเข้มแข็งและสมศักดิ์ศรี การศึกษาของวรรณิ ศิริวิสัย (2554) พบว่าพลังอำนาจภายในตัวเองเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญที่สุดมีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการและทำให้เกิดศักยภาพในการเรียนรู้พร้อมปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับคนพิการ คนพิการต้องใช้เวลาในการปรับตัวและปรับความคิดด้วย

การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น แรงบันดาลใจจึงเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการก้าวข้ามผ่านความพิการโดยอาศัยการสื่อสารภายในตนเองหรือการสื่อสารภายในบุคคลเป็นแรงสนับสนุน

การสื่อสารภายในบุคคลยังส่งผลต่อการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) ของมนุษย์ สามารถทำให้มนุษย์มีความกล้าที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปได้ แรงบันดาลใจจึงเป็นเสมือนแรงพิเศษที่มีอิทธิพลต่อความคิดของมนุษย์ในทางสร้างสรรค์ที่เริ่มต้นรูปแบบจากการจินตนาการ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สามารถทำให้มนุษย์มีเป้าหมายและเข้าใกล้ความสำเร็จของชีวิตหากได้ลงมือปฏิบัติ มนุษย์ทุกคนมีเป้าหมายในชีวิตที่แตกต่างกัน แรงบันดาลใจจึงเป็นแรงกระตุ้นจากภายในจิตสำนึกที่มีความคิดไปในทางสร้างสรรค์เพื่อสร้างความปรารถนาต่อให้ตนเองไปถึงยังจุดเป้าหมาย ส่วนการค้นหาแรงบันดาลใจสามารถค้นพบได้จากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว จากประสบการณ์และการรับรู้ของบุคคล เช่น การได้รับสารจรรโลงใจเพื่อการตอบสนองความสุขของตน จากการทำสมาธิ การดูหนังฟังเพลง การอ่านหนังสือ การได้อยู่ใกล้ชิดกับคนคิดบวก การมองโลกในแง่ดี และการหาแบบอย่างหรือต้นแบบบุคคลที่ประสบความสำเร็จ

ในต่างประเทศคนพิการที่ประสบความสำเร็จจากการใช้แรงบันดาลใจจากความมุ่งมั่น ความพยายาม ความอดทน และการลงมือปฏิบัติสามารถก้าวข้ามผ่านอุปสรรคได้ มีทั้งนักประดิษฐ์และศิลปินเอกของโลก ซึ่งประสบความสำเร็จมีหลากหลายอาชีพโดยเห็นได้จากคีตกวี ลุดวิก ฟาน บีโธเฟิน ,นักทฤษฎีจักรวาลวิทยา สตีเฟน ฮอว์กิง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พันโทหญิง ลัด

ดา แทมมี ดักเวิร์ธ สมาชิกวุฒิสภาสหรัฐอเมริกา จากรัฐอิลลินอยส์ สำหรับในประเทศไทยปัจจุบันมีคนพิการที่สามารถใช้แรงบันดาลใจ เพื่อจูงใจในการพัฒนาตัวเอง เพื่อให้ตนเองข้ามผ่านอุปสรรคทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจและการได้เป็นที่ยอมรับในสังคม ด้วยการพิสูจน์ให้เห็นว่าคนพิการนั้นมีศักยภาพและมีคุณค่าต่อสังคมด้วยการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยจากการแข่งขันกีฬาคนพิการคือ สายสุนีย์ จ๊ะนะ นักกีฬาวิลแชร์ฟันดาบได้เหรียญทองจากการแข่งขันวิลแชร์ฟันดาบชิงแชมป์โลก 2017, หาญฤทัย เนตศิริ นักกีฬายิงธนูได้เหรียญทองรีโอเกมส์จากพาราลิมปิกเกมส์ 2016, สมศักดิ์ เหมรัญ นักดนตรีที่ใช้แขนเพียงข้างเดียวเล่นกีตาร์และร้องเพลงจนโด่งดังชั่วข้ามคืนจากรายการ Thailand's Got Talent ในด้านศิลปะมีจิตรกรพิการไร้แขนขาสร้างชื่อเสียงและผลงานด้วยปากอย่าง ทนง โคตรชมภู รวมถึง ณิชชารีย์ เป็นเอกชนะศักดิ์ ที่ใช้ความสามารถในการพูดในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่นและได้รับคัดเลือกเป็นผู้สำรวจความสุขคนไข้ของ โรงพยาบาลเว็ลด์เมดิคอลโดยได้รับเงินเดือนสูงถึงหนึ่งล้านบาท แสดงให้เห็นว่าคนพิการมีความสามารถไม่แตกต่างจากคนปกติ

การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ เป็นการศึกษาแนวทางการสร้างแรงบันดาลใจของคนพิการด้วยการสื่อสารจากรูปแบบการสื่อสารผ่านประสบการณ์ตรงจากคนพิการในการสะท้อนความคิด ความรู้สึก การยอมรับความพิการ และปัญหามุมมองที่สังคมมีต่อคนพิการด้วยรูปแบบการสื่อสารสร้างแรงบันดาลใจได้แก่ รูปแบบการสื่อสารโดยการคิด รูปแบบการสื่อสารโดยการฟัง รูปแบบการสื่อสารโดยการพูด รูปแบบการ

สื่อสารโดยการอ่าน รูปแบบการสื่อสารโดยการเขียน รูปแบบการสื่อสารโดยการสัมผัสและในด้านเนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เป็นการศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องราวรอบตัวในเพื่อสร้างแรงบันดาลใจของคนพิการที่ใช้ในการชักจูงจิตใจได้สำนึกให้เป็นไปในทางที่ดี การคิดอย่างมีสติและแสดงออกทางพฤติกรรมไปในทางที่ถูกที่ควรประกอบด้วยเนื้อหาการสื่อสารการคิดเชิงบวกเนื้อหาการสื่อสารการข้ามผ่านอุปสรรค และเนื้อหาการสื่อสารการสร้างความสำเร็จ โดยมีหลักการอยู่บนพื้นฐานตามความเป็นจริง มีเหตุผล มีความเป็นไปได้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการสื่อสารภายในบุคคล โดยส่งผลดีต่อตนเองในด้านการรู้จักตนเอง การนับถือตนเอง การสร้างความเชื่อมั่น การเห็นคุณค่าในตนเอง การมองโลกในแง่ดี การสร้างความเข้มแข็งให้กับชีวิต และการควบคุมตนเอง เนื่องจากความคิดที่ดีสามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวข้ามสิ่งที่ไม่ดีสามารถมองเห็นปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้คนพิการมีสติคิดพัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จ (วิทยานาควัชระ ,2548 ; Nelson Jones,1990)

ความสำคัญและข้อสังเกตที่เป็นเหตุผลนำมาสู่ความสนใจจากการสังเคราะห์วรรณกรรมพบว่าการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์ได้ถ่ายทอดความคิดเห็นและแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดเป้าหมายความสำเร็จ คนพิการต้องการดำรงชีวิตอย่างอิสระและต้องการความเท่าเทียมจากสังคม การศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการคือ การสื่อสารและแรงบันดาลใจเป็นแนวคิดที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งที่จะสามารถทำให้คนพิการมีจิตใจเข้มแข็งสามารถก้าวผ่านวิกฤติปัญหาและอุปสรรคชีวิตได้ ซึ่งมี

เพียงการนำเสนอในลักษณะข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองในมิติของคนพิการ เพื่อที่จะสามารถใช้เป็นกรอบในการสื่อสารสร้างแรงบันดาลใจและแนวทางการพัฒนาตนเองของคนพิการในการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งคนพิการต้องเรียนรู้ที่จะใช้สถานการณ์ต่างๆ เหล่านั้นเพื่อการเรียนรู้ ปกป้องตนเอง ด้วยการสร้างการตระหนักรู้ในตนเองและกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมตามความเป็นจริง ความสามารถในการเผชิญปัญหาจะช่วยให้มนุษย์มีความฉลาดเฉลียว แข็งแกร่ง มีวุฒิภาวะมากขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง โดยผลการวิจัยจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับคนพิการประเภทอื่นๆ และบุคคลทั่วไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ
4. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการ

สื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ ในประเด็น รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสาร ปัญหาและแนวทางการแก้ไข แนวทางการพัฒนาการสื่อสารของคนพิการ

ขอบเขตด้านประชากร ต้นแบบคนพิการจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยใช้วิธีการคัดเลือกคนพิการต้นแบบนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2560 จากคนพิการที่ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับนับถือจากคนพิการและคนในสังคมในประเทศไทย

ขอบเขตด้านเวลา งานวิจัยนี้ศึกษาโดยการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2550 - เดือนกรกฎาคม 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คนพิการ เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองในประเด็น รูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสาร ปัญหาและแนวทางการแก้ไข รวมถึงหาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารของคนพิการจากคนพิการต้นแบบนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2560 และนักวิชาการด้านการฟื้นฟูคนพิการ จำนวน 6 คน เลือกแบบเจาะจงและเทคนิคสโนว์บอล

หลักเกณฑ์การพิจารณาคนพิการ คัดเลือกจากการได้รับความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตดังนี้

1. ด้านการช่วยเหลือตนเองตามสภาพความพิการ มีความสามารถในการปรับสภาพตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

2. ด้านการพัฒนาตนเองจากการหาความรู้จากการศึกษาเพื่อนำความรู้มาประกอบอาชีพตามความถนัดหรือตามความสามารถที่ตนมีอยู่

3. ด้านการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่ไปประกอบอาชีพสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพครอบครัวตนเอง มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4. ด้านคุณภาพชีวิต การมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ครอบครัวรักใคร่อบอุ่น

5. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เครือข่ายคนพิการ กิจกรรมชุมชน เป็นผู้มีคุณธรรมช่วยเหลือคนพิการ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือ คนพิการต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือกแบบเจาะจง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะของตัวแปรที่ต้องการวัดตามที่ได้นิยามไว้ว่าครอบคลุมหรือไม่ และทำการตรวจสอบคุณภาพโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสาร ปัญหาและแนวทางแก้ไขการสื่อสาร แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นที่ศึกษา

การตรวจสอบข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้วยวิธี การตรวจสอบโดยวิธีการรวบรวม

ข้อมูลที่แตกต่างกัน การตรวจสอบโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน และการตรวจสอบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความแม่นยำถูกต้องในการใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

รูปแบบการสื่อสารโดยการคิด มี 3 แบบคือ

- 1) คิดอย่างมีเหตุผล คนพิการจะใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีวางเป็นพื้นฐานเพื่อสามารถตัดสินใจและกลั่นกรองความคิดได้อย่างมีเหตุผล โดยคนพิการคิดการพิจารณาปัญหา ด้วยการคิดซ้ำๆ คิดทบทวน คิดบ่อยๆ เพื่อที่จะไตร่ตรอง ใคร่ครวญถึงสาเหตุของปัญหา และหาหนทางแก้ไขปัญหาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การคิดอย่างสร้างสรรค์เป็นแนวความคิดที่มีพื้นฐานจากการจินตนาการ เกิดจากการนำความรู้ และประสบการณ์เดิมที่คนพิการมีอยู่แล้ว มาจัดการเป็นการคิดและแก้ปัญหาในรูปแบบใหม่เพื่อเพิ่มกำลังใจให้กับตนเอง
- 3) คิดตามสัญชาตญาณ เป็นรูปแบบการคิดของคนพิการที่ใช้จิตใต้สำนึกของร่างกายมาคลี่คลายปัญหาต่างๆในชีวิตของคนพิการดังนี้

“..เมื่อเรารู้แล้วว่าเราเป็นคนพิการ สิ่งสำคัญอย่างแรกคือการมีสติ และต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ บางคนอาจใช้เวลาไม่นาน แต่บางคนอาจต้องใช้เวลาสักหน่อย แต่เมื่อมีสติคิดว่าควรจะทำอย่างไร เริ่มวางแผนชีวิต เขาก็จะสามารถข้ามผ่านมันไปได้...”

(ภพต์ เทภาสิต สัมภาษณ์ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2561)

(นายกสมาคมคนพิการนนทบุรี)

“..ต้องคิดได้ คิดเป็น ใช้สติ ถ้ารู้ว่าพิการแล้วจะทำยังไงต่อ การควบคุมอารมณ์ ก็เป็นสิ่งสำคัญ...”

(ประเสริฐ ทองศิริ สัมภาษณ์ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2561)

(ประธานชมรมคนพิการ อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา)

รูปแบบการสื่อสารโดยการฟัง มี 2 แบบดังนี้

1) ฟังเพื่อรับรู้ และ 2) ฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ

รูปแบบการสื่อสารโดยการพูด มี 2 แบบคือ

1) พูดเพื่อชักชวน พูดเพื่อชักชวนเป็นทักษะการสื่อสารที่คนพิการนำมาใช้เพื่อต้องการให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันในด้าน การเข้าร่วมกิจกรรม การสร้างเครือข่าย และการสังสรรค์ และ 2) พูดเพื่อแสดงความรู้สึก การพูดเพื่อแสดงความรู้สึกสามารถทำให้คนพิการได้คลายความตึงเครียด การได้บอกความรู้สึกของคนพิการให้ผู้อื่นรับรู้ รวมถึงการได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

การสื่อสารโดยการอ่าน มี 2 รูปแบบคือ 1) อ่านเพื่อแก้ไขสถานการณ์ และ 2) อ่านเพื่อหาต้นแบบ

รูปแบบการสื่อสารโดยการเขียน มี 2 แบบคือ

1) เขียนเพื่อเก็บเป็นความทรงจำ และ 2) เขียนเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ความรู้ คนพิการจะเขียนด้วยวัตถุประสงค์เพื่อเล่าเรื่อง อธิบาย การแบ่งปันประสบการณ์ และแสดงความคิดเห็นส่วนตัว

รูปแบบการสื่อสารโดยการสัมผัส มี 3 รูปแบบ

คือ 1) การกอด 2) การจับมือ 3) การโอบแขนจับไหล่ดังนี้

“..พยายามทำทุกอย่างด้วยตัวเอง อดทนเพื่อให้ครอบครัวได้อยู่สบาย แม้เป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้

เราอยู่มาได้ถึงวันนี้ ต้องขอกราบจิตใจของแม่เลยที่คอยโอบแขนจับไหล่คอยกอดในยามที่เราท้อแท้..”

(ทวี อัมพรวัฒนพงศ์ สัมภาษณ์ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2561)

“..ทุกๆวันช่วงที่อยู่โรงพยาบาลขอนแก่น ลุงก็จะเข้ามากอดและบอกว่ารักป้า ลุงบอกว่าเธอต้องมีชีวิตอยู่เพื่อเป็นกำลังใจให้ลูกๆด้วย เเท่านี้ป้าก็รู้สึกว่ เราก็ไม่ได้ต้องการอะไรไปมากกว่าการที่มีคนใกล้ตัวเป็นกำลังใจ และทำให้เราอยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไป....”

(ประไพ นุสสาณี สัมภาษณ์ 21 เมษายน พ.ศ. 2561)

“..ลูกกอดและหอมแก้มป้าบ่อยๆ เราเป็นผู้ให้มาตลอด วันไหนลุงไม่ทำป้าก็จะเข้ามากอดตัวเอง ในที่สุดป้าก็กล้าบอกและแสดงความรักกับเรา ตั้งแต่เกิดอุบัติเหตุป้าเขาไม่เคยพูดให้ลุงมีความท้อแท้ใจแม้แต่ครั้งเดียว มีแต่จะพูดว่า เราต้องอยู่เพื่อเลี้ยงหลานเรา เราต้องสู้ด้วยกัน มันเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญสำหรับการมีชีวิตแล้ว....”

(วิพล เสาร์ดี สัมภาษณ์ 25 เมษายน พ.ศ. 2561)

เนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเอง คนพิการได้นำเสนอประเด็นเนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจไว้ 3 ด้าน สรุปประเด็นเนื้อหาได้ดังนี้

1. การคิดเชิงบวก การคิดเชิงบวกเป็นนึกหรือคิดในทางสร้างสรรค์ มีหลักการและเหตุผลอยู่บนพื้นฐานของความจริง และเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ การคิดเชิงบวกจะทำให้คนพิการเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต

2. การข้ามผ่านอุปสรรค การข้ามผ่านอุปสรรคด้านไม่กั้วการเปลี่ยนแปลง ไม่เอาปัญหามาเป็นอุปสรรค และไม่ท้อแท้สิ้น กล้าเผชิญความล้มเหลว การยอมรับความเป็นจริง เรียนรู้หาโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ใหม่และการสร้างความสำเร็จ

3. การสร้างความสำเร็จ การมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตในการสร้างความสำเร็จด้าน การพึ่งพาตนเองได้ และการมีงานทำ

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ ประเด็นปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการจาก การศึกษาพบว่าเกิดจากสองด้าน ได้แก่ ปัจจัยภายในและภายนอก

ปัจจัยภายในด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพหรือลักษณะอุปนิสัยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม เนื่องจากก่อให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้สามารถจดจำและเข้าใจบุคคลแต่ละคนได้ โดยอุปนิสัยแบบเปิดตัวกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยจะเป็นบุคคลที่ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น ชอบทำกิจกรรม ชอบความตื่นเต้นท้าทายและมองโลกในแง่ดี

ปัจจัยภายในด้านประสบการณ์ การมีประสบการณ์ที่ดีและไม่ดีนั้นสามารถใช้เป็นบทเรียนของการใช้ชีวิตในปัจจุบันและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้การใช้สื่อเช่นยูทูป เป็นตัวอย่างการแสดงความสามารถความถนัดมีส่วนร่วมสำคัญที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนพิการ

ปัจจัยภายนอกด้านสภาพสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ส่งผลต่อการมีกำลังใจ เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดรูปแบบการใช้ชีวิตมีอิทธิพลต่อการมีสุขภาพที่ดีหรือไม่ดีของคนพิการ

ปัจจัยภายนอกด้านกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และเครือข่ายคนพิการ มีส่วนสำคัญต่อการกระตุ้นให้คนพิการแรงผลักดัน มีกำลังใจในการทำงานและการดำเนินชีวิต

ปัจจัยภายนอกด้านศาสนา หลักคำสอนไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธหรืออิสลาม ศาสนาจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจที่ทำให้คนพิการมีที่พึ่งพาเป็นคนดี มีศีลธรรม มีหลักในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและปลอดภัยดังนี้

“..พระเจ้าได้ขีดเส้นใต้มาให้เป็นแบบนี้ ท่านกำลังทดสอบชีวิตอยู่ และคิดว่าจะผ่านไปด้วยดี..”

(สมศักดิ์ เหมรัญ สัมภาษณ์ 19 เมษายน พ.ศ. 2561)

ผลการวิจัยประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

1. **ปัญหาในด้านผู้ส่งสาร พบว่า** 1) ผู้ส่งสารขาดทักษะและเทคนิคในการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารขาดประสิทธิภาพเนื่องจาก ผู้ส่งสารไม่สามารถเข้าถึงผู้ส่งสารได้ทันทีในครั้งแรกและผู้ส่งสารไม่สามารถทำให้คนพิการรู้สึกเชื่อใจและไว้วางใจในการพบปะพูดคุย 2) ผู้ส่งสารรู้ไม่เท่าทันข้อมูลการไม่รู้ทันข้อมูลเนื่องจาก ผู้ส่งสารขาดความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ที่คนพิการจะได้รับรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ทำให้การสื่อสารติดขัดไม่สามารถให้คำตอบผู้รับสารได้อย่างถูกต้อง 3) ผู้ส่งสารขาดความใกล้ชิดและความสัมพันธ์กับคนพิการ ทำให้คนพิการไม่กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลหรือปัญหาความกังวลใจของตนพิการได้และ 4) ผู้ส่งสารมีจำนวนไม่เพียงพอต่องานที่รับผิดชอบเนื่องจากเจ้าหน้าที่

หนึ่งคนทำงานหลายด้าน รับผิดชอบงานหลายส่วน ทำให้ภาระงานมากขึ้นและทำงานล่าช้า การแก้ไขปัญหาการสื่อสารด้านผู้ส่งสารพบว่า 1) ผู้ส่งสารต้องมีเวลาวางแผนและศึกษาโครงการ 2) ผู้ส่งสารควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสาร 3) ผู้ส่งสารต้องมีเทคนิคในการสื่อสาร และ 4) ผู้ส่งสารต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ดูแลคนพิการและผู้นำชุมชนเพื่อการดำเนินงานกับคนพิการสะดวกขึ้น

2. **ปัญหาด้านเนื้อหาสาร พบว่า** 1) รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสารไม่น่าสนใจ ทำให้คนพิการรู้สึกเบื่อ ไม่สนใจข้อมูลที่ทำการสื่อสาร และ 2) เนื้อหาสารเข้าใจยากไม่เหมาะสมกับความรู้ของคนพิการ ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่สับสน เนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อยมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีการแก้ไขปัญหาการสื่อสารด้านเนื้อหาสาร พบว่า 1) การมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสารให้น่าสนใจ คนพิการรู้สึกอยากจะได้รับข้อมูลมากขึ้น 2) มีการใช้ภาษาและการอธิบายที่เข้าใจง่ายมีความชัดเจน ไม่ใช่คำศัพท์ที่เข้าใจยากเกินไป และ 3) การคัดเลือกเนื้อหาสารที่มีความสอดคล้องกับคนพิการ เนื่องจากคนพิการแต่ละประเภทต้องการความรู้ในประเภทความพิการตามแบบของตนเอง

ปัญหาด้านช่องทางการสื่อสาร พบว่า 1) ช่องทางการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมกับคนพิการ หลายหน่วยงานยังให้ความสำคัญกับแผ่นพับและสื่อออนไลน์ ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร 2) คนพิการไม่มีเครื่องมือสื่อสาร และ 3) การใช้สื่อไม่เพียงพอ เนื่องจากคนพิการไม่ให้ความสนใจที่จะรับข้อมูลข่าวสาร การแก้ไขปัญหาการสื่อสารด้านช่องทางการสื่อสาร พบว่า การ

เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับคนพิการเช่น สื่อบุคคล สื่อสังคมออนไลน์ผ่านเครือข่าย วิทยุชุมชน จะทำให้คนพิการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ดีขึ้นและสามารถเสนอความคิดและแสดงความคิดเห็นผ่านการสื่อสารได้

ปัญหาด้านผู้รับสาร พบว่า 1) ผู้รับสารไม่กล้าออกสู่สังคม เนื่องจากขาดความมั่นใจในตนเอง และกลัวตนเองจะเป็นภาระของคนในครอบครัว 2) ผู้รับสารไม่ให้ความร่วมมือเพราะ ไม่คิดว่าตัวเองจะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ และ 3) ผู้รับสารขาดทักษะในการรับสารเนื่องจาก ความพิการต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การแก้ไขปัญหาคือการสื่อสารด้านผู้รับสาร พบว่า 1) ผู้รับสารควรให้ความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพตนเองด้วยการพึ่งพาตนเอง และ 2) ผู้รับสารควรเป็นผู้ให้บุคคลอื่นมิใช่เป็นเพียงแต่ผู้รับ เนื่องจากไม่เปลี่ยนทัศนคติมองว่าคนพิการไม่สามารถทำอะไรได้

ปัญหาด้านบริบททางสังคมพบว่า 1) สถานภาพทางเศรษฐกิจของคนพิการส่วนใหญ่ค่อนข้างยากจน มีรายได้น้อย 2) ครอบครัวไม่ให้คุณค่าออกสู่สังคมภายนอก เพราะคิดว่าสังคมจะมองคนพิการเป็นคนน่าสงสารและน่าเวทนา 3) งบประมาณการสนับสนุนจากภาครัฐไม่เพียงพอต่อการลงทุน และ 4) ปัญหาการสื่อสารต่างวัฒนธรรม คนพิการจะให้ความไว้วางใจการสื่อสารที่ใช้ภาษาถิ่นเดียวกันมากกว่าเพราะรู้สึกเหมือนเป็นพวกเดียวกัน การแก้ไขปัญหาคือการสื่อสารด้านบริบททางสังคม พบว่า 1) ควรให้การสนับสนุนการเพิ่มรายได้ให้กับคนพิการด้วยการส่งเสริมอาชีพตามความถนัด โดยการเข้าเยี่ยมและพูดคุยเป็นรายบุคคลเพื่อหาความถนัดและความสนใจจากคน

พิการแบบตัวต่อตัว 2) การขอเพิ่มงบประมาณสนับสนุนเพื่อต่อยอดกิจการตนเองหรือกิจการของกลุ่มเครือ 3) การเปิดใจของครอบครัวคนพิการ ครอบครัวต้องให้การสนับสนุนคนพิการให้กล้าเผชิญปัญหาในสังคมเพื่อให้คนพิการกล้าที่จะเปิดเผยตนเองและใช้ชีวิตอิสระในสังคมอย่างมีความสุข และ 4) การใช้บุคคลในพื้นที่เป็นผู้ช่วยสื่อสารเพื่อบอกความต้องการและการเป็นส่วนหนึ่งของ การแสดงความคิดเห็นของตนเองสู่สังคม

ผลการวิจัยในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประเด็น ได้แก่

รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ คือ 1) การคิดอย่างมีสติ จะส่งผลให้คนพิการสามารถยอมรับข้อมูลใหม่ มองปัญหาในหลายมิติ กล้ายอมรับ กล้าเปลี่ยนแปลง และการสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ 2) การมีทักษะการสื่อสารที่ดี ทำให้คนพิการสามารถกล้าพูด กล้าแสดงทัศนคติในสิ่งที่ตนเองคิด ก่อให้เกิดประโยชน์เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 3) เนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ

เนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ คือ 1) การยอมรับความพิการ การปรับตัวด้านร่างกายและจิตใจตามสภาพ และตามความเหมาะสม ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างคนปกติ 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคนพิการ การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จะทำให้ค้นพบวิธีแก้ปัญหา การวิเคราะห์ความแตกต่าง รวมถึงการตั้งเป้าหมาย การปรับปรุง รวบรวมและเผยแพร่วิธีปฏิบัติที่ดีเกิดโอกาสพัฒนาตนเอง 3) การใช้ชีวิตอย่างอิสระ เป็นความสามารถทำในสิ่งที่ตนเองคิด ไม่ต้องอยู่ภายใต้

คำสั่งของใครและมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องเป็นภาระสังคม

ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการคือ 1) ครอบครัวยุคใหม่ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดกับคนพิการอย่างใกล้ชิด ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวทำให้คนพิการรู้สึกมีคุณค่า อบอุ่นและปลอดภัย เนื่องจากครอบครัวจะคอยให้ ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการมีกำลังใจ ช่วยฟื้นฟูบำบัดคนพิการให้สามารถปรับตัวดี ส่งผลให้สภาพร่างกายและจิตใจของคนพิการพัฒนาได้เร็วขึ้น 2) สภาพแวดล้อม การปรับสภาพแวดล้อมให้พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ เพื่อความสะดวกในการช่วยเหลือตนเองของคนพิการรวมถึงการลดอันตรายและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่มีต่อคนพิการ จะสามารถทำให้คนพิการไม่รู้สึกรู้สีกแตกต่างจากคนปกติ

อภิปรายผล

รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของมนุษย์ที่ช่วยให้คนพิการปรับตัวเป็นไปด้วง่าย การใช้ทักษะการสื่อสารจากการคิด การฟัง พูด อ่าน เขียนและสัมผัสที่สร้างสรรค์ เป็นไปตามความรู้สึกของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดของตนเองไปยังบุคคลอื่น สู่ความพร้อมในการพัฒนาตนเองในการก้าวผ่านความพิการสอดคล้องกับแนวคิดของ เดวิด เบอร์โล (Berlo 1960) ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพที่ดีของการสื่อสารว่า การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการสื่อสาร 6 ด้านคือ แหล่งสาร ผู้เข้ารหัส สาร ช่องทางการ

สื่อสารหรือช่องทางสื่อ ผู้ถอดรหัสและผู้รับสาร คนพิการได้ใช้การสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการคิด ฟัง พูด อ่าน เขียน และการสัมผัส โดยแนวคิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารสร้างแรงบันดาลใจในตนเองให้คนพิการสามารถต่อสู้ชีวิต กล้าที่จะตัดสินใจและสามารถพึ่งพาตนเองได้

เนื้อหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ คนพิการใช้การสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจจากเนื้อหาการสื่อสาร 3 ด้านคือ การคิดเชิงบวก การข้ามผ่านอุปสรรคและการสร้างความสำเร็จ สอดคล้องกับ (Carolyn M. Del Polito, 1977) ที่กล่าวถึงการสื่อสารภายในบุคคลว่า ปัจจัยภายในบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสื่อสารคือ อุดมโนภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยกระบวนการสื่อสารภายในบุคคลเริ่มต้นจากการรับรู้ การถอดรหัสตีความ การประเมิน การบูรณาการ การสร้างเนื้อหาสาระ และการเข้ารหัส ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลการรับรู้เข้าใจตนเองของผู้ทำการสื่อสารและประสบการณ์ของบุคคล คนพิการยอมรับสภาพความพิการตามความเป็นจริงของตนส่งผลต่อการมีความเข้มแข็งในด้านร่างกายและจิตใจ ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือและพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ ฟริทซ์ ไฮเดอร์ Fritz Heider (อ้างใน Littlejohn, 2017) ได้อธิบายการหาเหตุผลเพื่ออธิบายพฤติกรรมสื่อสารที่สามารถนำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ว่าหากได้รับแรงกระตุ้น ช่วยทำให้มนุษย์บูรณาการการรับรู้ และช่วยจัดระเบียบเหตุผลให้เข้าใจโลกที่ซับซ้อน เช่นเดียวกับคนพิการที่สามารถใช้เหตุผลการคิดเชิงบวก การสร้างความสำเร็จ และการข้ามผ่านความพิการ จนสามารถใช้ชีวิตได้เช่นคนปกติ โดยไม่รู้สึกรู้สีกว่าตนเองมีความบกพร่องหรือมีความ

ผิดปกติ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Thrash and Elliot ,2003) ที่กล่าวว่า แรงบันดาลใจมีแหล่งที่มา จากความเชื่อ ความคาดหวัง ความปรารถนาลึกในใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากความศรัทธา ความประทับใจ และความเลื่อมใส แรงบันดาลใจนับเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ต่อความคิดของมนุษย์ให้เกิดแรงใจแรงผลักดันในการต่อสู้กับปัญหา และอุปสรรค จนสามารถลุกขึ้นยืนด้วยกำลังใจที่เต็มเปี่ยมจากความคิดเชิงบวกในจิตใจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ บุคลิกภาพหรือลักษณะอุปนิสัยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม เนื่องจากก่อให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้สามารถจดจำและเข้าใจบุคคลแต่ละคนได้ ลักษณะนิสัยของบุคคลสามารถมองเห็นได้จากลักษณะภายนอก ได้แก่ ใบหน้ารูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท การแต่งกาย วิธีการพูด และลักษณะภายใน ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด สติปัญญา ความถนัด อารมณ์ ที่รวมกันเป็นแบบอย่างเฉพาะบุคคล โดยจะแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้ ทำให้แต่ละบุคคลมีอุปนิสัยที่ต่างกันออกไป ผลจากการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพแบบเปิดเผยตัวกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย เป็นบุคลิกภาพของคนพิการที่พบมากที่สุด บุคลิกภาพดังกล่าวเป็นบุคคลที่ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น ชอบทำกิจกรรม ชอบความตื่นเต้นทำหายและมองโลกในแง่ดี คนพิการที่มีบุคลิกแบบเปิดเผยตัวกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย จะเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตัวเองในการยอมรับความเป็นจริงได้เร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของเบอร์เกอร์และลักแมน (Berger and Luckman,1967) ที่กล่าวถึงความเป็นจริงทางสังคมว่า การวิเคราะห์ความเป็น

จริงทางสังคมนั้นมีพื้นฐานมาจาก ความรู้ของจิตสำนึก ซึ่งเกิดจากปัจจัยสองประการได้แก่ ปัจจัยภายในจิตใจ และปัจจัยตามความเป็นจริง โดยปัจจัยของความเป็นจริงนั้นจะเป็นตัวกำหนดตัวตนที่เป็นอยู่ ส่วนความรู้ในด้านอื่นของมนุษย์ถูกกำหนดโดยสังคมจากการสั่งสมประสบการณ์ และมีความชัดเจนขึ้นเมื่อเกิดความแตกต่างของมุมมอง เช่นเดียวกับคนพิการเมื่อพบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตต้องกลายมาเป็นคนพิการ จึงต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลงความคิด ทศนคติและพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้พบว่าผลการศึกษาเป็นไปในทางเดียวกับงานวิจัยของ Antle, B J., (2009) ที่พบว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่ให้ความช่วยเหลือเยาวชนพิการได้ด้านการทำกิจวัตรประจำวันและกิจกรรมอื่นๆภายนอกบ้าน การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทำให้บุคคลเหล่านี้ยากที่จะช่วยเหลือและพึ่งพาตนเอง

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการแบ่งออกเป็น 5 ด้านเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ปัญหาด้านผู้ส่งสารคือผู้ส่งสารรู้ไม่เท่าทันข้อมูลไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสื่อสาร 2) เนื้อหาสารเข้าใจยากไม่เหมาะสมกับความรู้ของคนพิการ 3) ปัญหาด้านช่องทางการสื่อสารคือ ช่องทางการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมกับคนพิการ 4) ปัญหาด้านผู้รับสารคือผู้รับสารขาดทักษะในการรับสาร 5) ปัญหาด้านบริบททางสังคมคือ การขาดรายได้ ส่วนแนวทางแก้ไขการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการมี 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารต้องมีเวลาวางแผนและศึกษาโครงการ 2) ด้าน

เนื้อหาสาระ ต้องมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสาระ ให้น่าสนใจ มีการใช้ภาษา และการอธิบายที่เข้าใจ ง่าย มีความชัดเจน 3) ด้านช่องทางการสื่อสารคือ การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับคนพิการ 4) ด้าน ผู้รับสาร คือ ผู้รับสารควรให้ความร่วมมือในการ พัฒนาศักยภาพตนเองด้วยการพึ่งพาตนเอง 5)ด้าน บริบททางสังคม คือ การส่งเสริมให้มีรายได้เสริม ตามความสามารถและตามความถนัด ผลของการ รับรู้ตนเองจะช่วยให้มองเห็นทั้งข้อดีและ ข้อบกพร่องตามความเป็นจริง และการมีเหตุ ผลสอดคล้องกับแนวคิดของ (Carolyn M. Del Polito, 1977) ว่ากระบวนการคิดภายในบุคคลจะ นำไปสู่การตัดสินใจ แสดงความรู้สึกและการแสดง พฤติกรรมออกมา โดยจะเป็นประโยชน์ต่อการ นำไปใช้กำหนดส่งเสริมให้คนพิการมีทัศนคติที่ดี และสามารถพัฒนาตนได้ตามศักยภาพ

แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการ ด้านรูปแบบคือ 1) การคิดอย่างมีสติ การคิดอย่างมีสติเป็นการคิด อย่างมีกระบวนการสำคัญคือ การเกิดปัญหา การ เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การหาแนว ทางแก้ไขที่เป็นไปได้ คนพิการที่ใช้การคิดอย่างมี สติจะเป็นผู้ที่สามารถยอมรับข้อมูลใหม่ สามารถ มองปัญหาในหลายมิติ กล้ายอมรับ กล้าเปลี่ยนแปลง จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่การหาข้อสรุป และการสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ 2) การมี ทักษะการสื่อสารที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของการ รับรู้ความสามารถของตนเองของอัลเบิร์ต แบน ดูรา (Albert Bandura, 1977) ว่าการรับรู้ความ สามารถของตนเองมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถตนเองในลักษณะที่เฉพาะเจาะจงและเป็น ตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรมเนื่องจาก

คนพิการแต่ละคนมีการรับรู้ที่แตกต่างกันด้าน ประสบการณ์ที่ได้รับและด้านการประเมินค่าสิ่งที่ รับรู้โดยอาศัยประสบการณ์และภูมิหลังของตนซึ่ง เป็นการรับรู้ผ่านระบบประสาทสัมผัสและอวัยวะ สัมผัส แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างแรง บันดาลใจตนเองของคนพิการด้านเนื้อหา คือ 1) การยอมรับความพิการ พร้อมกับปรับตัวด้านร่างกายและจิตใจตามสภาพและตามความเหมาะสม ก็ จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างคนปกติ 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคนพิการการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้เป็นปัจจัยที่ส่งผล ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เป็นการต่อยอดแนวคิดเดิม การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จะทำให้ค้นพบวิธี แก้ปัญหา การวิเคราะห์ความแตกต่าง การตั้งเป้าหมายการปรับปรุง รวบรวมและเผยแพร่วิธีปฏิบัติ ที่ดีเกิดโอกาสพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง 3) การใช้ ชีวิตอย่างอิสระ และแนวทางการพัฒนาการสื่อสาร เพื่อสร้างแรงบันดาลใจตนเองของคนพิการด้าน ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารคือ 1) ครอบครัว สถา บันครอบครัวเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดกับคนพิการ อย่างใกล้ชิดและมากที่สุด ความสัมพันธ์ภายใน ครอบครัวในทางบวกจะทำให้คนพิการรู้สึกมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัย และ 2) สภาพแวดล้อม การ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับ คนพิการ เพื่อความสะดวกในการช่วยเหลือตนเอง ของคนพิการรวมถึงการลดอันตรายและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่มีต่อคนพิการ จะสามารถทำให้ คนพิการไม่รู้สึกแตกต่างจากคนปกติ การสื่อสาร ของคนพิการจะประสบความสำเร็จได้นั้น การ ได้รับความกำลังใจ การมีต้นแบบและตัวอย่างที่ดีจากคน พิการ การให้กำลังใจของคนในครอบครัวรวมถึง สังคมให้เกียรติ มีความเสมอภาค ไม่มองคนพิการ

เป็นคนน่าสงสาร คนพิการจะรู้สึกว่าคุณเป็นคนคนไร้ค่า การสื่อสารให้คนพิการได้รับการยอมรับ และสามารถใช้ชีวิตเหมือนคนปกติ การให้กำลังใจ ผ่านการสื่อสารไม่ว่าจะเป็น การพูด การฟัง การสื่อสารผ่านสื่อ คนพิการสามารถเห็นเจตนาดีของผู้ให้ และสามารถที่จะก้าวผ่านความพิการไปได้

ข้อเสนอแนะประโยชน์ในทางวิชาการ

การส่งเสริมให้น้ำการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ การเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อให้คนพิการยอมรับสภาพความพิการมีผลต่อการลดอัตราการเสี่ยงการทำร้ายตนเองและการอยากใช้ชีวิตต่อไป

ข้อเสนอแนะประโยชน์ในด้านสังคม

1. ใช้การสื่อสารเพื่อให้โอกาสคนพิการได้มีส่วนร่วมในสังคมอย่างเท่าเทียม นับเป็นการสร้างโอกาสให้คนพิการและสร้างความเข้าใจในความต้องการของผู้ที่มีข้อจำกัดได้อย่างแท้จริง

2. ควรสื่อสารด้วยการส่งเสริมให้คนพิการได้รับการศึกษาและพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะสังคมชนบท คนพิการยังขาดโอกาสทางการศึกษาและความรู้ในเรื่องสุขภาวะอนามัย

3. การสื่อสารต่อหน่วยงาน ในเรื่องกฎหมาย และนโยบายเกี่ยวกับคนพิการ ให้คนพิการได้มีส่วนร่วมเพื่อสื่อสาร การแก้ปัญหาได้ถูกทางและตรงตามความต้องการมากกว่าการช่วยคิดของนักวิชาการหรือนักวางแผนนโยบายคนปกติ

4. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในด้านการส่งเสริมให้คนพิการมีแรงบันดาลใจ เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้และการจัดสิ่งแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกให้สามารถใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อสร้างแรงบันดาลใจทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในชนบท และในเมืองที่มีบริบทแตกต่างกัน พร้อมเปรียบเทียบองค์ความรู้ที่ได้จากแต่ละพื้นที่ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทสังคมแต่ละแบบ

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารครอบครัวเพื่อการสร้างแรงบันดาลใจของคนพิการเพื่อหาข้อมูลเชิงลึกในการใช้ชีวิตในช่วงสูงอายุหรือวัยชรา

บรรณานุกรม

- วรรณิ ศรีวิสัย. (2554). ปัจจัยความสำเร็จการดูแลคนพิการทางกายและการเคลื่อนไหวที่ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตกรณีศึกษาตำบลคูบัว ดอกตะโก ดอนแร่ อ่างทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. (พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี).
- วิทยา นาควัชระ. (2548). วิธีคิดให้ชีวิตเป็นสุข. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ. กู้ดบุค
- Andrea L. Dixon & Susan M.B. Schertzer. (2005). Bouncing back how salesperson optimism and self-efficacy influence attributions and behaviors following failure. *Journal of Personal Selling and Sales Management*. 25(4), 361-369.
- Bandura, A. (1977). *Principle of Behavior Modification*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Beverly J. Antle, and Other. (2009). The many layers of social support capturing the voices of young people with spina bifida and their parents. *Journal of Health & social work*. 34(2), 97-106.
- Carolyn M. Del, Polito. (1977). *Intrapersonal Communication*. (California ; Cummings Publishing Company, 1977) pp.2-7.
- DaVito, Joseph A. (2017). *Human communication: The basic course (14th edition)*. Boston: Allyn & Bacon.
- Littlejohn, Stephen W. and Other. (2017). *Theories of Human Communication*. (11th edition). United States: Wadworth Cengage Learning.
- Stoltz, P.G. (2000). *Adversity quotient @ work Make everyday challenges*. New York: Harper Collins
- Thrash, T. M., & Elliot, A. J. (2003). Inspiration as a psychological construct. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 871-889.